І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го ЖОВТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 13, 1959 No. 197. VOL. LXVI

МІСТЕЧКО МАЗЕПА В МІННЕСОТІ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛО 250-РІЧЧЯ СВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАТРОНА

Мазепа, Міннесота. (Микола Дербуш) — З усіх стейтів Америки лише Міннесота має на своєму терені населений пункт, який носить ім'я великого гетьмана України, Мазепи. (Мала місцевина Мазепа є також у стейті Пенсилвенія, але важко встановити, чи назва її має будь-який зв'язок з іменем нашого гетьмана — Ред.) Правда, це лише невеличке містечко, де за переписом 1950 р. нараховувалося лише 513 мешканці. Проте, сама його назва є для нас, українців, зобов'язуючою, особливо у ювілейному мазепинському році. Ще минулого року управа Міннеаполіського відділу УККА ухвалила перевести урочисте свято Мазепи в містечку його імени, хоч ми заздалегіть і передбачали величезні видатки, пов'язані з його переведенням там, де немає ні одного мешканця українця. Будь-якою ціною ми, мазепинці Твін-Сіті, мусіли у пропам'ятному 1959-му мазепинському році познайомити мешканців містечка Мазепа з героїчною постаттю великого гетьмана Івана Мазепи, а також і показати їм, у міру наших скромних спроможностей, велич мистецтва країни-Мазепи, гнобленої, катованої, але неупокореної, воюючої України.

Голова відділу УККА проф. Олександер Грановський вже рік тому встановив добрий контакт з провідними громадськими діячами містечка Мазепи. За їхньою порадою Свято мало відбутися вже після початку навчального року в просторій залі прекрасної новозбудованої середньої школи містечка, щойно остаточно викінченій у липні-серпні цього року. Заздалегідь була встановлена і дата переведення Свята — неділя 4-го жовтня.

На свято гетьмана І. Мазепи українці Твін-Сіті виїхали чотирма замовленими відділом УККА великими автобусами „грей-гавнд" (переважно учасники Свята — хористи і танцюристи), а також десятками авт. Чудова погода, типова для золотої міннесотської осени, і досить мала віддаль містечка від Твін-Сіті (лише 72 милі на південний-схід), а головне — загальна зацікавленість переведенням Свята, — зумовили приїзд на нього, приблизно, 400 українців Міннеаполісу і Сейнт Полу. Так само масово приїхали на це Свято і мешканці навколишних міст та містечок південно - східньої Міннесоти, заздалегідь попереджених їхньою місцевою пресою про зміст і дату Свята. Були гості з Рачестеру, Замброти, Кейтону, Лейк-Сіті, Ред-Вінгу, Вайнони, Вабаша й інших містечок, а також і з фарм. У числі гостей був один українець-фармер, який у розмові зі мною нарікав, що інколи місяцями не чує рідної мови. Місцеві спостерігачі оцінювали загальну кількість цих гостей, приблизно, в 300 осіб. Ціла розлога площа була заставлена їхніми автами. Так само було щонайменше 300 осіб з самого містечка Мазепа. Більше половини його населення!... Загальна кількість людей у великій залі середньої школи та на сцені була понад 1000 осіб. До речі, саме таку кількість присутніх подали преса і радіо Твін-Сіті у повідомленнях про це Свято. У залі, розрахованій на 900 осіб, багатьом бракувало стільців, хоч і були використані запасові.

Кожний, хто входив до залі, діставав мазепинську відзнаку, виготовлену Централею УККА, і англомовну програмку, друковану за рахунок Міннеаполіського відділу УККА, яка на восьми сторінках подавала не тільки перебіг Свята, але і короткі відомості про гетьмана Мазепу та його добу, фота хору

(Закінчення на стор. 3-тій)

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НЮ ЙОРКУ МАСОВОЮ УЧАСТЮ В СВЯТОЧНІЙ АКАДЕМІЇ ВШАНУВАЛА 250-РІЧЧЯ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

Ню Йорк. — Велика Українська Громада Ню Йорку вшанувала минулої неділі, 11 жовтня, 250-річчя збройного виступу до бою за волю України гетьмана Івана Мазепи Святочною Академією, що відбулася у великій залі Гантер Каледжу, та масовою участю в цій імпрезі. На програму академії, що її влаштував Ювілейний Комітет Мазепи Великого Ню Йорку при місцевому Об'єднаному Комітеті Українських Організацій склались академічна частина з промовами і рецитаціями та прем'єра інсценізації трьох картин з життя гетьмана Івана Мазепи авторства Григора Меріям-Лужницького у виконанні артистів українських театрів. Академію відкрив голова Об'єднаного Комітету і місцевого ЮКОМА п. Іван Винник. Молодечий хор Українського Музичного Інституту під диригентурою Юрія Оранського та при акомпаніяменті Надії Недільської Слободян виконав кантату М. Фоменка до слів Яра Славутича „Слава Мазепі" а святочну промову виголосив голова центрального ЮКОМА та відомий знавець Мазепинської доби проф. Володимир Січинський. Рецитації виголосили: артист Ярослав Пінот-Рудакевич „Думу" гетьмана Мазепи, письменниця Діма фрагмент поеми В. Гюго „Мазепа" (у французькій мові), Патриція Килина англійською мовою фрагмент поеми Байрона „Мазепа" а артистка Іванна Кононів вірш Лесі Храпливої „Молитва Марії Магдалини Мазепини". На закінчення першої частини Марта Шлемкевич виконала на фортепіяні етюд Ф. Ліста „Мазепа". Інсценізацію Григора Лужницького трьох картин з життя Великого Гетьмана: „Баль в гетьманській палаті", „Благословення матері" та „Гетьман України" виконали артисти: Богдан Паздрій, Марія Степова, Карп'як, Володимир Карп'як, Віра Левицька, Ярослав Пінот-Рудакевич, Валя Калин, Володимир Королик, Степан Крижанівський, Іван Самокишин, Євген Левицький, Амврозій Маруненко, Василь Сердюк, Іванна Кононів, Оксана Рудакевич, Володимир Мельник, Зенон Чайківський та інші. Постановка — Богдан Паздрій, режисура — Степан Крижанівський, декорації — Ніна Климовська, оформлення сцени — Федір Луцишин, адміністрація — Юрій Кононів, костюми — А. і Ф. Вражники. Велика заля, як згадано, була вщерть заповнена публікою, між нею — багато видатних громадян.

В Буенос Айресі створено Вікаріят Українсько-Католицької Церкви

Буенос Айрес, Аргентина. — Апостольська Столиця створила окремий Ординаріят, у склад якого входять вікарії делегати від кожної окремої національної групи католиків східнього обряду. На українського католицького Вікарія-делегата за згодою Курії оо. Василіян у Римі найменовано дотеперішнього ігумена оо. Василіян о. Йосифа Галабарду, ЧСВВ. Осідок його урядування знаходиться в Буенос Айресі при вул. Курупаліґве 670. Українці католики прийняли цю вістку з радістю, бо найменування українського Вікарія може бути першим кроком до встановлення окремого Українського Католицького Екзархату в Аргентині, подібно, як це сталося в сусідній Бразилії.

● **У Мароко** переводиться всебічне геологічне обслідування земних скарбів. Геологи твердять, що в тій країні є багаті поклади заліза, цини, вугілля і — можливо — нафти. Призначено 206,000 дол. на докладне дослідження теренів, яке триватиме три місяці.

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ ОПУБЛІКУВАЛА ДРУГУ, УКРАЇНСЬКУ ЧАСТИНУ СВІДЧЕНЬ ПРО ЗЛОЧИНИ ХРУЩОВА

Вашингтон. — Комісія Палати Репрезентантів у справі протиамериканської діяльности випустила з датою 12-го жовтня ц. р. другу частину урядової публікації під заголовком: „Злочини Хрущова", цим разом із свідченнями українців: голови Українського Конґресового Комітету проф. Лева Добрянського, очевидця розкопок масових могил жертв хрущовського народовбивства у Вінниці ред. Петра Павловича, лікаря, що переводив секцію видобутих з масових могил у Вінниці жертв, проф. д-ра Івана Малініна, автора англомовної книжки „Один з 15 мільйонів" ред. Миколи Приходька, проф. Константина Кононенка, секретаря закордонних справ Української Головної Визвольної Ради Миколи Лебедя, голови Об'єднання Українських Письменників „Слово" проф. Гр. Костюка, голови Організації Оборони Чотирьох Свобід України проф. Івана Вовчука та автора ряду праць ред. Юрія Лавриненка. Перша частина цієї публікації Конгресової Комісії, що появилася того самого дня, 28-го вересня, як совєтський диктатор Нікіта Хрущов вернувся до Москви із своїх 13-денних відвідин в ЗДА, поміщувала свідчення відомого американського автора, старшого редактора журналу „Рідерс Дайджест" Юджіна Лайонса. Свідчення українців, опубліковані в другій частині „Злочинів Хрущова", відносяться головно до народовбивчої політики теперішнього совєтського диктатора в Україні перед, під час і після другої світової війни. Книжка має 69 сторінок, в цьому 21 світлину хрущовських злочинів в Україні, головно з розкопків масових могил у Вінниці, як також кілька світлин із масового голоду в Україні в 1932-33 роках. Цими свідченнями охоплено, крім Вінниці і голоду, ще такі ділянки комуно-московського народовбивства в Україні, як брутальне знищення українських Православної і Католицької Церков, поголовне нищення української культури та її творців, масові депортації українців і подібне. Ця урядова публікація зв'язана з недавніми відвідинами ката України Нікіти Хрущова в Америці, критичну оцінку яких дав, зокрема, в своїх свідченнях проф. Л. Добрянський.

„КІНЦЕВОЮ ЦІЛЛЮ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ Є ВІЛЬНИЙ СВІТ" — СТВЕРДЖУЄ КОМІТЕТ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ

Вашингтон. — „Кінцевою ціллю американської політики є вільний світ" — стверджує в окремій публікації „Національна безпека і мир" окремий, т. зв. відділ завдань Республіканського Комітету, в справі програми і проґресу, покликаного президентом Айзенгавером для встановлення політичної платформи Республіканської партії. Президентом цієї частини Республіканського комітету є професор колеґії Тріниті в Коннектикат, Алберт С. Джекобс, а віце-президент є проф. Лев Добрянський з Джорджтавнського університету і голова УККомітету. Проф. Добрянський був автором або співавтором зокрема тих розділів, що відносяться до американської закордонної політики, головно до охорони волі для тих, що її мають та привернення волі для тих, що її втратили, як також до американського ідеологічного та політичного і дипломатичного фронтів. В заключенні Комітет стверджує: „Республіканська партія змагає до перемоги принципів, в які вона вірить. Головним у цьому є справедливий мир, що забезпечить волю З'єдинених Держав. Ми віримо, що наша воля буде краще забезпечена, якщо всі люди в світі будуть вільні. Ми завжди змагатимемо до миру, але ніколи за ціну справедливости і волі. Ми знаємо, що волю може зберегти тільки той нарід, що готовий на кожну жертву за неї. Продовжуючи наше становище сили, користуючись здоровим розумом та використовуючи всі чесні ходи для миру, ми віримо, що війну можна оминути".

● **У центрі Люблина,** в Польщі, робітники, копаючи яму для фундаменту під великий новий будинок, знайшли склад німецької амуніції з останньої війни. Вже видобуто 21,000 гарматних стрілен і мін.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАСТОСУЄ ЗАКОН ТЕФТА-ГАРТЛІ ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ СТРАЙКУ СТАЛЕВАРІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 9-го жовтня рішився скористати з закону Тефта-Гартлі для закінчення страйку сталеварів, який триває від 15-го липня і який починає загрожувати безпеці і здоров'ю американських громадян. 9-го жовтня Президен підписав окреме зарядження, згідно з яким створено тричленну раду, що має провірити стан у сталевій індустрії, переслухавши представників обидвох сторін, та ствердити, чи є основа до того, щоб можна було застосувати закон Тефта Гартлі та судово заборонити страйк. На голову цієї ради покликаний професор Фінансово - Торговельної Школи при Пенсилвенійському університеті — Джордж В. Тейлор, який часто займав подібне становище за президента Ф. Д. Рузвелта і Гаррі С. Трумана. Членами ради є президент Делаварського університету д-р Джан Алансон Перкінс і проф. Пол Легочки з Стейтового університету Огайо. Ця рада повинна до п'ятниці 16-го жовтня дати звіт Президентові про те, чи можна, згідно з законом, припинити страйк в сталевій індустрії. Зараз після найменування ради дехто висловив надію, що її члени старатимуться привести до порозуміння між сталеварами і сталевими компаніями без судової заборони страйку. — Представники робітництва, не тільки сталеварів, вороже поставилися до акції Президента використати закон для припинення страйку, який спаралізував 85 відсотків сталевої продукції вже майже 3 місяці. На конвенції 3,000 делегатів спілки Об'єднані Автомобільні Робітники промовляв її голова Волтер П. Рутер, який гостро критикував Президента за те, що хоче на основі закона Тефта-Гартлі закінчити страйк в сталевому промислі.

Визначена Айзенгавером рада почала працю в понеділок 12 жовтня і в першу чергу старається помирити сталеварів із працедавцями, щоб можна було закінчити страйк без судової заборони. Того сподівається Білий Дім, і про те вже повідомлено адвокатів спілки Об'єднані Сталевари Америки, які цілу ніч з п'ятниці на суботу підготовляли матеріяли на переслухання, щоб довести членам ради, що страйк сталеварів, який триває вже 88 днів, не загрожує національній безпеці ані здоров'ю мешканців ЗДА.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН ДЕБАТУВАТИМЕ СПРАВУ ТИБЕТУ

Об'єднані Нації. — Гіяльо Тонбуп, брат Даляй Лями, духового й політичного лідера Тибету, який мусів рятуватися втечею до Індії під час брутального здавлювання китайськими комуністами тибетського повстання, прибув до Ню Йорку й звернувся на пресовій конференції в минулу неділю 11 жовтня до азійсько-африканських народів із закликом, щоб вони не йшли на поводах комуністичної пропаґанди, а підтримали справу Тибету на терені Об'єднаних Націй. Гіяльо Тонбут нав'язав до сумного факту, що в голосуванні над цією справою в 21-членній Головній Комісії Генеральної Асамблеї — дві азійсько-африканські країни голосували проти внеску на поставлення справи Тибету на денний порядок Генеральної Асамблеї, а дві стримались від голосування. Все одно на тому засіданні Головної Комісії в минулу п'ятницю 9 ц. м. 11-ма голосами проти 5-х при 4-х, що стримались, рішено поставити справу Тибету на порядок дебат Генеральної Асамблеї. Внесок в цій справі зголосили Ірляндія і Маляї, а головними речниками були ірляндський міністер закордонних справ Франк Айкен і представник З'єдинених Держав Джеймс Барко. Представник Совєтів Василій Кузнєцов так сердився і лаявся, що президент Генеральної Асамблеї д-р Віктор Белявнде звернув йому увагу, щоб він уживав поменше „прикметників". Внесок Ірляндії і Маляїв оскаржує комуністичний Китай у порушенні на терені Тибету міжнародної конвенції про пошанування людських прав. Представник Даляй Лями пояснив неґативне або стримане відношення азійсько - африканських країн до справ Тибету на терені Об'єднаних Націй або дезорієнтацією внаслідок комуністичної пропаґанди, або острахом, щоб не погіршити собі свої взаємини з комуністичним Китаєм. Азійські країни, мовляв, лякаються, щоб комуністичний Китай спеціяльно не мстився на них за підтримання справи Тибету.

Англійський уряд матиме в новому парляменті більшість 102-ох голосів

Лондон. — За остаточним підрахунком в усіх виборчих округах, парляментарні вибори в Англії з минулого четверга дали Консервативній партії 365 мандатів, соціялістичній Партії праці 258 мандатів, Ліберальній партії 6, а 1 мандат дістав незалежний кандидат. Таким чином урядова консервативна партія має більшість над соціялістичною партією на 108 мандатів, а над злученою соціялістично-ліберальною опозицією — 102 мандати. В попередньому парляменті уряд роопоряджав більшістю тільки 68 голосів над Партією праці та більшістю 62 мандатів над злученою опозицією.

Президент заявив, що ЗДА боронитимуть середньо-східні країни

Вашингтон. — Наприкінці триденної сесії Організації центрального пакту (ЦЕНТО), колишнього Багдадського пакту, куди належать Англія, Туреччина, Іран, Пакістан і частинно (у фінансовій і військовій комісіях) З'єдинені Держави, президент Айзенгавер прийняв у минулу п'ятницю 9-го жовтня усіх членів конференції та нараджувався з ними пів години, після чого проголошено окремий комунікат. Президент ґратулював іранському прем'єрові д-рові Манухерові Ехбалеві відваги та зрівноважености, що їх Іран проявляє супроти постійної і нагальної комуністичної пропаґанди, веденої з Москви. Президент заявив, що американський нарід з подивом дивиться на відважне й непоступливе становище Ірану, який не піддається совєтському натискові. Водночас офіційний американський комунікат ствердив, що „Президент потвердив підтримку збоку ЗДА для колективних заходів Ірану й інших вільних націй зберегти свою суверенність". На закінчення конференції ЦЕНТО проголошено обширний комунікат із ствердженням сили і твердости того антикомуністичного бльоку. У конференції взяли участь прем'єри й міністри закордонних справ Туреччини й Ірану, міністер закордонних справ Пакістану та амбасадор Англії у Вашинґтоні. Конференція відбувалась під головуванням державного секретаря Гертера, а відкрив її віцепрезидент Ніксон.

ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ ЖОВТНЕВОЇ КАМПАНІЇ „СВОБОДИ"

Згідно з рішенням конвенції, Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу та Редакція „Свободи" зобов'язані впродовж жовтня кожного року переводити між своїми членами, передплатниками та читачами і серед всього українського громадянства одномісячну кампанію за добровільну доплату до передплати і за пожертви на пресовий фонд „Свободи" і її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка".

В цьому році, з уваги на ряд інших важливих справ, ця кампанія починається з деяким опізненням і триватиме від 12-го жовтня до 12-го листопада. Це значить, що в тому часі „Свобода" вестиме цю кампанію особливо інтенсивно, продовжуючи її, очевидно, і опісля, але вже з меншою наполегливістю.

Вияснення причин, потреб і цілей цієї кампанії знайдуть читачі в сьогоднішній редакційній статті на 2-ій сторінці. На цьому місці подаємо загальні інформації про саму кампанію.

1) Кампанія ведеться для покриття недобору у видаванні щоденника, бо визначена Конвенцією висота передплати від членів УНСоюзу, які становлять три чверті всіх передплатників, така низька, що нею можна покрити заледве кошти паперу і поштової висилки.

2) „Свобода" публікує англомовний „Український Тижневик" і розсилає його всім передплатникам щоденника цілком безплатно. Тижневик, що саме тепер переходить деяку реорганізацію, грає величезну ролю як в розвитку нашої спільноти, так і в поширюванні української Правди серед наших американських співгромадян. Вдержання та необхідний дальший розвиток цієї важливої публікації зданий майже виключно на пожертви громади.

3) Передплата на дитячий журнал „Веселка" покривають приблизно тільки половину коштів його видання. До того ж поважну кількість примірників цього журналу висилається безплатно нашим спрагненим рідного слова дітям в країнах на інших континентах. Про рішальну важливість продовжування й дальшого розвитку цієї публікації було б зайво говорити.

4) Останні події, зокрема відвідини в Америці ката України Нікіти Хрущова, виявили, що „Свобода" в подібних обставинах може відіграти дуже важливу ролю в постачанні правдивих інформацій, зв'язаних з Україною, для американської преси, радіо, телевізії тощо. Щоб могти цю функцію виконати в кожних обставинах, „Свобода" мусить постійно збільшувати свій архів і свою бібліотеку, впорядковувати їх, перевіряти, вдосконалювати і достосовувати до таких завдань і потреб. На це з черги потрібні видатки, які сторицею повернуться моральними вартостями.

5) Для дальшого необхідного розвитку Видавництва „Свобода" потребує нового технічного устаткування, нових співробітників, нових сил.

Це — тільки найголовніші завдання і потреби, що вимагають нашої великої уваги і ще більших фондів, що їх може і повинна скласти наша суспільність. Якщо „Свобода" потрапила своїми скромними теперішніми засобами причинитись у поважній мірі до того, що кат України побачив в Америці своїх „злих духів", то легко можна уявити собі, яку роботу вона могла б виконати, якби не потребувала оглядатись на фонди в такій мірі, як це мусить робити тепер.

Ми глибоко переконані, що наші передплатники, читачі і весь український загал під час цьогорічної кампанії більше, як будь-коли, відгукнуться на заклики і допоможуть „Свободі" в тому, щоб вона — як це закликав у своєму останньому редакційному звіті покійний д-р Лука Мишуга — „розгорнула крила на всю ширину і довжину". Масові й щедрі пожертви під час цієї кампанії будуть також найвимовнішим публічним схваленням того, що „Свобода" зробила у зв'язку з відвідинами Хрущова, як і тієї мети, з якою вона це робила: дати максимальний вклад у поширення української Правди щоб охоронити світ від тієї трагедії, яку переживає в комуно-московській неволі Україна, допомогти справі визволення України та здобуття для неї належного місця між вільними народами світу.

Починаючи від сьогоднішнього дня, Адміністрація „Свободи" висилає на адреси всіх своїх передплатників відповідного листа із закликом добровільно доплачувати до передплати та жертвувати на пресовий фонд „Свободи" і її видань. Для Вашої вигоди до листа долучена готова, заадресована і вже наперед оплачена на пошті зворотна коверта, в якій прохаємо надсилати свої доплати до передплати і пожертви, разом із невеличким формулярем, подаючи в ньому своє ім'я, прізвище та адресу. Всі пожертви будуть, як і в минулих роках, потверджені з подякою на сторінках „Свободи".

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС
І РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ"

В АМЕРИЦІ

● **Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті** заявив що президент Айзенгавер дуже поправив своє здоров'я під час відпочинку в Каліфорнії, але він не вспів зовсім позбутися слідів перестуди, яка час від часу дає про себе знати.

● **Надзвичайно тепла погода** спричинила те, що в садах і городах на Лонґ Айленді під Ню Йорком другий раз цього року зацвіли помідори, сині бакалажани (еґплент), магнолії, паприка (стручкуватий перець), лисячі рукавички та деякі овочеві дерева.

● Виборці столиці Бразилії, Ріо де Жанейро, бажаючи задемонструвати свій протест проти деяких неправильностей, допущених під час виборів до міської ради, віддали свої голоси за носорожця з міського зоопарку. Носорожець дістав 70,000 голосів як „кандидат на міського радного", побивши всіх своїх противників. Директор зоопарку заявив, що він домагатиметься платні для нового міського радного.

● **Фордова фундація** в Ню Йорку пожертвувала 950,000 долярів на підтримку американського оперового мистецтва. Чотири оперові театри: Метрополітен в Ню Йорку, Шикаго Лірік, Сан Франсіско і Ню Йорк Сіті Опера — мають виставити 18 нових американських опер, щоб розкрити нові вартості американської культури. Дирекції цих театрів вестимуть переговори з композиторами та лібреттистами в справі нових опер.

● **Лікар Джелієс Фройнд** із шпиталю Ветесда в Мерилейді заявив, що за яких 10 років буде готова вакцина, нащеплення якою забезпечуватиме проти 25 недуг. Цього року вже продають вакцину, яка забезпечує проти поліо, кашлю і дифтерії. Д-р Фройнд каже, що ця вакцина є конечна, бо відкривають щораз нові віруси, і тому приходиться щепити людину по кілька разів.

● **Сенатор Юджін МекКарті** заявив, що 86-ий Конґрес на своїй другій сесії в 1960-му р. готов ухвалити прихильний для робітничого світу закон, який збільшуватиме допомогу під час безробіття.

У СВІТІ

● **Совєтська аґенція ТАСС** накинулась на кол. президента Трумана за його останню статтю, в якій він перестерігає Захід не дати зловити себе на гачок приманливої пропозиції Хрущова про „тотальне й повне міжнародне роззброєння" і не послаблювати себе, поки Совєти не дадуть певних доказів змінив своєї політики. ТАСС закидає Труманові, що він „відстав від нового часу" і „не розуміє нового духа" в американсько - совєтських взаєминах.

● **Комуно - польський уряд** зголосив до сойму новий протиалькогольний законопроєкт, за яким мають заборонити продаж всіх алькогольних напоїв на залізничих і автобусових стаціях, а також продаж цих напоїв особам нижче 18-х років. Автомобільних водіїв, які керуватимуть автами у підхмеленому стані, мають карати дворічною в'язницею.

● **Бернард Беренсон,** американський мистецький критик світової слави литовського роду, помер у Фльоренції, в Італії, на 94-му році життя. Він був автором багатьох книжок з ділянки мистецтва та археології і мав бібліотеку з 40,000 томів. Міська рада Фльоренції, де Беренсон мав свою віллю, надала йому звання почесного громадянина того міста.

● **Італійське міністерство хліборобства** оприлюднило статистику, з якої виходить, що італійці щораз менше споживають своєї національної страви — макаронів і щораз більше — м'яса,

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАМПАНІЯ „СВОБОДИ"

З волі народу, виявленої рішенням такого найбільшого зібрання українців, яким є кожночасна Конвенція Українського Народного Союзу, „Свобода" протягом ряду років упродовж жовтня звертається до своїх передплатників та читачів і до всіх членів УНСоюзу за добровільною доплатою до передплати та за пожертвами на її пресовий фонд. Признаємось одверто, що хоч у цих кампаніях є багато світлих моментів, є багато признань і заохоти, ми не зараховуємо їх, цих кампаній, до приємности. Це бо вже, можна сказати, в крові „Свободи" — давати й допомагати іншим, дбати про інших, а не про себе. Але, щоб цю свою місію „Свобода" могла виконувати, вона мусить бодай впродовж одного місяця в році подбати й про себе, мусить звертатись до своїх читачів і передплатників із закликами допомогти їй допомагати їм, допомагати українській справі.

Коротко про ситуацію і причини цієї жовтневої кампанії „Свободи". Відомо, що остання, 24-та Конвенція УНСоюзу, яка є найвищим органом УНС і „Свободи", встановила висоту передплати для членів УНС всього лише на 65 центів місячно, та й то з рядом вкладок. Члени УНСоюзу становлять три чверті всіх передплатників „Свободи". Значить, кругло 15,000 передплатників платять тільки трохи більше як два центи за її число. Ми образили б наших читачів, висловили б сумнів щодо їхньої інтеліґенції, якби стали доказувати, що при двох центах за число не можна тепер видавати газети, бо цих грошей заледве вистачило б лише на папір і пошту. На цьому далеко не кінець. „Свобода" бо дає ще своїм читачам цілком безплатно англомовний „Український Тижневик" і зі своїх фондів покриває приблизно половину, себто коло 8,000 долярів, коштів видання дитячого журналу „Веселка".

Наперед знаємо, що в цьому випадку кожний подумає: УНСоюз — це мультимільйонова організація, отже він повинен покривати тих кільканадцять тисяч недобору, що їх мусять мати „Свобода" кожного року. Це твердження вічно повторюється і його постійно приходиться вияснювати, хоч його неслушність наявна для кожного, хто хоч трохи визнається в справах таких організацій, як УНСоюз. Повторимо коротко. УНСоюз це справді мультимільйонова організація, але кожний її цент, включно з відсотками від інвестицій, має свої точно спрецизовані статутом і законом призначення. Між тими призначеннями немає, на жаль, субсидій на публікації. Єдиний фонд, з якого можна було б видання піддержувати фінансово — це народний фонд, до якого дорослі члени УНС вплачують по два центи місячно і з якого УНСоюз покриває видання англомовних книжок та кільканадцять тисяч долярів кожного року розділює на різні народні цілі. Значить, „Свобода" і її видання здані виключно на ті фонди, що впливають до її каси як передплати. Приблизно половина висоти цієї суми впливає ще з оголошень. Але все це, навіть при найбільшій ощадності, не може забезпечити фінансової бази для Видавництва, не кажучи вже про необхідність його постійного розвитку.

І тут вся надія на жовтневу кампанія. Правда, на перший погляд ця кампанія могла б видаватись „простягненням руки", але на ділі такою вона не є з двох головних причин. Поперше — сама Конвенція УНС, встановлюючи теперішню висоту передплати, була свідома того, що ця висота недостатня і тому зобов'язала Екзекутивний Комітет УНС та Редакцію „Свободи" продовжувати жовтневі кампанії за „добровільну доплату до передплати" та пожертви на пресовий фонд. Подруге, — „Свобода" вважає, що вона має моральне право на загальну підтримку, здобувши собі це право совісною службою загалові та українській справі. Це вже була б фальшива скромність, якби ми у зв'язку з усім цим не навели для прикладу бодай одного конкретного факту.

Згадати хоч би англомовне видання „Свободи", що появилось у величезному тиражі з нагоди приїзду ката України Нікіти Хрущова на відвідини в цій країні. Не думаємо, що будь-коли слово української правди розійшлося так широко і мало такий величезний відгомін, як в цьому випадку. З тієї самої сумної нагоди „Свобода" обслужила своїми матеріялами найбільші і найбільш поширені американські часописи і сама та через них занесла слово нашої Правди до — без перебільшення можна сказати — мільйонів американців. Та й не тільки американців. Ще й досі це видання „Свободи" замовляють з Південної Америки, з Австралії і Азії, з усіх частин світу. Приготовляючи й випускаючи це видання та включаючись в цю акцію всім своїм великим апаратом, „Свобода" виконувала тільки свій обов'язок і нічого більше. І хоч все це вимагало багато не тільки труду, але й додаткових коштів, дотеперішнє щире і жертвенне відношення читачів дозволило піти на все необхідне для виконання цього обов'язку.

Це — тільки один з безлічі прикладів тієї служби, що її виконує „Свобода". Чи це був Хрущов в Америці, чи проголошення Ювілейного Року Мазепи, чи схвалення Конґресом та проголошення Президентом Тижня Поневолених Націй — дослівно кожна акція і кожна справа, що були в інтересі нашої спільноти і нашого народу, мали в „Свободі" максимальну підтримку, без уваги на потрібні для цього труд і видатки.

Окремий розділ у нашому житті й розвитку становлять видавані „Свободою" англомовний „Український Тижневик" і дитячий журнал „Веселка".

Признаємось, що нам прикро про все це писати, бо виглядає воно на „хвали мене, ротику". Проте, ми повинні про це згадати, бо це єдине дає нам право звертатись до читача із пригадкою також його обов'язку супроти Видавництва, яке служить йому і його справі.

Довголітній головний редактор „Свободи", покійний д-р Лука Мишуга, закінчив свій останній редакційний звіт словами, що стали для нас усіх заповітом: „Ми свідомі, що хоч „Свобода" зробила багато доброго для українського народу в Америці і для української справи, вона могла б зробити куди більше, якби мала змогу розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Допоможім їй хоч тепер це зробити, бо щось ліпшого, ідейнішого, тривалішого та впливовішого уже на цій землі не збудуємо!"

Ваша пожертва впродовж цієї кампанії може бути рішальна для здійснення цього заповіту, подиктованого виключно любов'ю до нашого народу та турботою про його майбутнє.

АНГЛІЯ У СВІТЛІ ВИБОРІВ

Якщо кожні вибори є виявом настроїв, то вислід парляментарних виборів в Англії з минулого четверга можна назвати доказом, що англійський нарід — проти експериментів. Консерватисти, які перебувають в Англії при владі від 1951 року, привернули давній добробут, до мінімуму зменшили безробіття, своїми соціяльними реформами позбавили соціялістів монополю в цій ділянці, ступнево, але безперервно очищають міста від старих, напівзруйнованих домів, тримають в країні лад і спокій. Продовжується процес ступневого перетворювання великої колоніяльної імперії на Коммонвелт — об'єднання країн і народів, зв'язаних добровільним союзом. Репресії супроти терористів у Кенії та на Кипрі провадились рівночасно з реформами та спробами мирної розв'язки проблеми, з поважними й наявними успіхами. З Америкою Англія зберігає найтісніший союз, але раз-у-раз підкреслює самостійність своєї політики, наголошуючи особливо конечність переговорів з Совєтами на всіх рівнях з „вершинним" включно. Поруч із співіснувальними симпатіями, англійський консервативний уряд тісно співпрацює з ЗДА та головною кватирою НАТО в ділянці оборони й противиться будь-якому послабленню збройної сили Заходу, поки нема ґарантій, що таке ослаблення не буде односторонне і не означатиме автоматично скріплення Совєтів.

Виборча перемога консерватистів доказує, що така золота середина їхньої внутрішньої і закордонної політики відповідає англійській вдачі. Очевидно, що коли б воєнна виправа проти Єгипту в 1956 році скінчилась вигрою — знищенням режиму Нассера та поворотом англійців над Ніл — то більшість народу прийняла б подію з задоволенням. Програ тієї виправи та її сумні господарські наслідки викликали в англійській публічній опінії заколот, обурили англійців і перехилили настрої в користь опозиційної Партії праці, яка таврувала консервативний уряд за його „авантурництво". Але англійці — великі реалісти. Невдалий прем'єр Антоні Іден подався до димісії, а його наступник Мекміллен направив зло: безслідно минувся дисонанс з союзною Америкою, поладнано господарський конфлікт з Єгиптом і на добрій дорозі є відновлення з ним дипломатичних взаємин; англійський промисел працює повною парою ,а англійський фунт став знову одною з найтвердших валют у світі. І тому вернулось давнє довір'я до консерватистів.

За першими коментарями, що наспіли з Лондону, одною з головних причин програ соціялістичної Партії праці стало, мабуть, перетягнення струни в її передвиборчій пропаґанді. Здавалося, що обіцянки виборцям скасувати посередній податок від продажі товарів, зменшити безпосередні податки, збільшити старечі пенсії та військові ренти — здобудуть симпатії мас. Виявилось, що маси відчули демагогічний елемент в цих обіцянках ,які легко робити, але трудно здійснити, не наражаючи державний бюджет на дефіцит, а валюту на інфляцію. Виявилося також, що англійці, які звикли до традиційного міжпартійного „фер плей", не люблять полеміки епітетами, і що прозивання консерватистів ретроґрадами, анахроністами, м'якотілими носіями сорочок із коронками чи бездумними сервілістами — не прийшлося до смаку загалові виборців. Ще гірше, мабуть, прислужився Партії праці відклик на нібито симпатії мільйонів чорних мешканців африканських посілостей Англії. Можна собі легко уявити, що приповідкова гордість англійця здригнулася, коли він почув, що чорні автохтони Кенії, Уґанди і т. д. бажають, щоб він голосував за соціялістів.

Відомо, що демагогія завжди обосічна, і ця правда знайшла потвердження в останніх виборах в Англії. Властиво, не було гострої, всім відомої спірної справи, яка становила б лінію поділу між двома партіями під час проголошення нових виборів. Англійський звичай диктує призначати на передвиборчу кампанію тільки короткий, одномісячний речинець. Консерватисти розпочали виборчу кампанію мляво, спокійно, — різких тонів додали щойно соціялісти, які штучно підкреслювали лінію поділу. Остаточний вислід виборів заперечив першому враженню, начебто гострий полемічний тон соціялістів здобув їм симпатії. До поразки соціялістів причинився також зріст голосів Ліберальної партії, коштом Партії праці. Прогностики не виключають ,що ліберали чимраз більше привертатимуть свою давню силу і незабаром стануть найповажнішими суперниками соціялістів, як партія опозиції.

Які будуть наслідки виборів в Англії для її закордонної політики? Ця політика лишається без змін. Мекміллен наполягатиме на якнайшвидшій конференції „на вершинах", а проте напевно не спричинить ніяких дисонансів із ЗДА й рештою членів Ради НАТО. Соціялісти переконували виборців, що вони більш кваліфіковані для переговорів із Москвою. Англійський нарід волів не наражуватись на експерименти — ні в господарських, ні в закордонно-політичних справах. Керівні американські чинники також вдоволені, що не чекають їх ніякі несподіванки збоку англійського союзника. Зокрема, вдоволена Республіканська партія, що її гасло „мир і добробут", перехоплене англійськими консерватистами, знайшло прихильний відгук на зеленому острові.

ВЕЧОРИ ЧЕБРЕЦЯМИ...

Вечори ,чебрецями заквітли,
І на серце лягли чебреці.
І гармат розпанахане світло
Вже не блисне тобі на лиці.

Ти із іншої вип'єш криниці,
Інший хліб розламаєш навпіл,
Інші люди, і трави, і птиці
Полонять твій життєвий поділ.

Інше слово бринітиме в хаті,
Як розрада за пройдені дні,
І дороги важкі та горбаті
Лиш насняться трудному мені.

А що в тебе дитина ростиме,
Щоб шукати батьківські сліди,
Де світанками дивно густими
Зацвітуть молоді городи,

Де ходили колись ми з бійцями,
Інший день, інший вік устає.
І тому я пропах чебрецями,
Щоб зустрінути щастя твоє.

АНДРІЙ МАЛИШКО

ДЕСЯТЬ РОКІВ КОМУНІЗМУ В АРҐЕНТИНІ

Арґентинський уряд доручив минулого місяця державним прокураторам, внаслідок невдалої проби сил комуністів у загальному страйку 23-24 вересня ц. р., піднести перед судами справу уневажнення виборчого права комуністичній партії і фактичного проголошення її поза законом. Так завершується зміна у відношенні арґентинського уряду до партії, що в лютому 1958 року віддала йому свої виборчі голоси, а за це одержала деякі права, яких була позбавлена за тимчасового уряду ген. Арамбуру, в тому числі й право видавати комуністичний щоденник „Ля Ора" („Година").

Зміна у відносинах між арґентинським урядом та комуністичною партією почала відчуватися на початку цього року внаслідок урядової кризи і виявилася в деяких заходах дипломатичного характеру (видалення небажаних дипломатів), про що ми свого часу повідомляли. Втручання аґентів Москви у внутрішні справи Арґентини виявилося надто наглядно, а тут ще й провінційні вибори в Санта Фе показали, що комуністи звертають забагато енерґії на вербування в свої ряди прихильників колишнього диктатора Перона, творячи єдиний антиурядовий фронт з явно підривними цілями.

Цікаво відзначити, що в 1945 р. комунізм був рішуче антипероністичний. Його провідники не вагалися включитися в „Демократичне Об'єднання, що поборювало пероністичний уряд. Але через кілька років почали позначатися в цьому відношенні деякі зміни. Серед комуністів утворилась пропероністична фракція, яка почала просякати перонізм і співпрацювати з Пероном, застосовуючи тактику троцькістів. Офіційний комунізм натомість зайняв свого роду „третю позицію", тримаючись незалежно від диктатора і від його опозиції. Після виборів 1951 р. вже всі комуністи ставили спротив будь-яким виступам проти пероністичного уряду. Таке їх наставлення відповідало заявам Перона про „третю позицію", що її займала Арґентина між СССР і ЗДА. Перед кінцем пероністичного режиму, що в господарській політиці почав був помітно повертати вбік ЗДА, пропонуючи продаж нафтових піль і закликаючи арґентинське робітництво більше працювати, комуністи стали виявляти енерґійніше свою опозицію пероністичному урядові ,але не доradжували вживати проти нього революційних засобів.

Коли ж перемогла „визвольна революція", комуністи того самого дня видали відозву, закликаючи до загального замирення, до покарання тих, що тортурували ув'язнених, але одночасно почали енерґійно використовувати нову ситуацію, намагаючись здобути симпатії пероністів, усунених від влади. Останній невдалий страйк виявив повну співпрацю комуністів із „лівим крилом" пероністів, що фактично опанувало командні місця в 62 синдикатах.

Таким чином за 10 років комуністична партія в Арґентині цілковито змінила свою тактику, і цим пояснюється зміна у відношенні до неї теперішнього уряду, що проголошує свою відданість демократичним ідеалам свободи й людської гідности. В 1945 р. головним ворогом комунізму був „нaці-фашизм". Тоді інтернаціональний комунізм, за наказами з Москви, провадив у Латинській Америці, в Азії та Африці боротьбу проти всіх „фашистівських", тоталітарних рухів, до яких зачислювано й перонізм. Була ще й інша причина, чому комуністам в Арґентині треба було поборювати Перона, а тепер його рух підтримувати: він являв тоді загрозу „сильного уряду", що стояв на перешкоді підривній політиці комуністів, тепер же, навпаки, пероністи допомагають підривати уряд.

Після 1946 р. інтернаціональна панорама змінилась: головним ворогом інтернаціонального комунізму став „капіталізм" і „колоніялізм". Комуністи почали спілкувати — особливо на Середньому Сході — з крайніми націоналістами і підтримувати по всіх-усюдах рухи, скеровані проти европейських колоніяльних держав. Таку саму тактику почали вони застосовувати і в Латинській Америці, перебираючи в цьому відношенні тактику троцькістів. Смерть Сталіна сприяла зближенню комуністів з-під московського крила із троцькістами. Такий стан речей примусив і арґентинських комуністів переглянути свою тактику щодо перонізму. Вони прийняли за свою троцькістську позицію що перонізм, абстрагуючи від його ідеолога і провідника, для плянів комуністичної революції рух, без сумніву, додатній. Отже треба ним заопікуватися, посилити його, просякнути його і — у відповідний момент — скерувати в залежному напрямку.

Таке відношення комуністів до перонізму пояснює їх тактику в останньому етапі пероністого режиму: далекі від демократичних партій, з одного боку, перебуваючи у поміркованій опозиції до Перона, з другого ,вони мали перед собою цілі, відмінні від одних і від другого, а саме — просякання синдикатів і втримування єдности в пероністичній масі. Звідти їх антиреволюційне наставлення, яке мало на меті виграти час, уникаючи покищо державних переворотів. І звідти їх пізніше зацікавлення, як виявили оголошені документи, в тому, щоб Перон, коли вже революція виявилася неминучою, поставив якнайенерґічніший спротив, спершись, проте, не на збройні сили армії, а на озброєні робітничі маси, щоб у такий спосіб викликати громадянську війну і суспільний хаос. Однак, Перон, як виявив комуністичний лідер Кодовілля в одній статті з 1955 р., хоча й „загрозив своїм ворогам, що він їх розчавить, озброївши нарід, але вжив усіх заходів, щоб зброя не дійшла до рук робітників і селян. А пізніше вияснив ,що не передав арсеналів робітництву тому, що боявся, щоб це не надало зовсім іншого характеру боротьбі." Останні події з синдикатами виявляють ті самі цілі комуністів: використавши маси, які ще залишаються в пероністичних синдикатах, спробувати захопити владу .

Таким чином за десять років стратегія комуністів докорінно змінилась. Але подібних же змін зазнав і протилежний табір. Хто б тепер подумав про відновлення Демократичного Об'єднання разом із комуністами? Яка партія погодилася б тепер виставляти спільний список з комуністами, як це робили проґресивні демократи в 1946 р.? З виявленням нових цілей комунізму для демократичних партій стало ясно, що діяльність комуністів скерована не так на ідеологічну боротьбу, як на витворення передумов для холодної війни. В 1945 р. на комунізм дивилися, як на партію ідеологів, які помиляються, але яким конституційний режим повинен забезпечити такі самі права, як і іншим громадянам. Тепер на комуністів дивляться, як на дисципліноване військо на службі чужинецької держави. Тепер поширена, головно в колах збройних сил, теорія „внутрішнього фронту", що відіграє вирішальну ролю. Згідно з нею ворог — не тільки озброєна армія, що готується до війни за кордонами країни, але також люди, що провадять свою розкладову працю всередині країни, підготовлюючи необхідні передумови для створення сателітного уряду чужої держави. І саме тому збройні сили перебирають на себе нову функцію: вони мають боронити не тільки зовнішні кордони, але й кордони внутрішні, загрожені зсередини. Це зміст статті, що її видрукував щоденник „Ля Насіон" в числі з 1-го жовтня ц. р., і що ми її тут передали в скороченні.

ЗА ДОПУЩЕННЯ БЕЗДОМНИХ ДО ЗДА

Президент Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, д-р Віктор Беляунде, звернувся минулої середи 7 жовтня, на закінчення генеральних дебатів над проблемами закордонної політики, з палким закликом до всіх держав-членів Об'єднаних Націй — спричинитись до успіху Світового Року Втікача, допомагаючи розв'язати проблему бездомних утікачів. „Проголошуючи Світовий Рік Втікача, — сказав він, — Генеральна Асамблея надхнула новою надією мільйони втікачів по всьому світі. Це — наш святий обов'язок виконати нашу обітницю".

Цей заклик знову актуалізує справу нового іміґраційного закону ЗДА. Минулого року Конґрес прийняв аж 4 закони, радше додатки до іміґраційного закону з 19 травня 1921 року, щораз змінюваного й доповнюваного, без порушення його головної квотової засади. Закон з 25 липня минулого року облегшив допущеним тимчасово до ЗДА мадярським утікачам отримати право на постійне перебування. Закон з 20 серпня м. р. стосувався до перебуваючих за кордоном дружин і адоптованих дітей американських громадян. Закон з 21 серпня м. р. поширював права генерального прокуратора полагоджувати справи іміґрантів, допущених до ЗДА, як тимчасових відвідувачів. Врешті закон з 2 вересня м. р. допустив поза квотою 1,500 жертв стихійного нещастя на Азорах і 3,000 осіб з Індонезії. Ясно, що ці додатки не вирішили проблеми конечности основної зміни іміґраційного закону із скасуванням його анахронічної квотової системи. Сам Президент висловлював жаль, що Конґрес не поладнав цієї справи. З закінченням т. зв. ДП-Акту з 25 червня 1948 року, який передбачав допущення до ЗДА 206,000 утікачів поза квотою, яке то число підвищено законом з 28 червня 1951 до 341,000, і з вичерпанням квоти 209,000, дозволеної т. зв. Рефюджі Реліф Актом з 7 серпня 1953, насправді припинилась іміґрація жертв останньої війни до Америки. А що вся Східня і поважна частина Середньої Европи відрізані від світу залізною завісою, то для членів цілого ряду народів, найбільш покривджених долею, взагалі доступ до ЗДА практично закритий.

Головним арґументом противників лібералізації іміґраційного законодавства є нібито загроза напливу злочинних та комуністично-підривних елементів. Таким арґументом особливо орудує голова Комісії судівництва, фактичний автор теперішнього стану в еміґраційній ділянці, конґресмен Френсіс Е. Волтер з Пенсильвенії, який просто заблоковує лібералізаційні проєкти у своїй Комісії. Ніхто, мабуть, більше, як ми, американські українці, не погоджуються з принципом конечности охороняти країну від підривних елементів. Ніхто інший не пропаґує так палко, як ми, потреби безоглядної боротьби з комуністичною заразою і всіми тими, що її підтримують та їй сприяють. Але сама практика виявила, що існуючий суворий квотовий закон не охороняє Америки саме від таких шкідливих елементів, які або рекрутуються з-посеред іміґрантів, що в найбільшій мірі користають із квотового закону, або знаходять можливості дістатись до ЗДА леґально з пашпортами СССР та сателітних країн чи нелеґально, різними хитрощами й обманом.

Як твердить передовик у „Сатердей Івнінґ Пост" з 10 жовтня ц. р. у статті „Поки послабимо іміґраційні закони, перестудіюймо факти", — десятки тисяч осіб прибувають щорічно до ЗДА нелеґально. З двох мільйонів моряків, які щорічно приїздять до американських портів, 12,000 не вертаються на кораблі, а ще вище відношення „нелеґальних залищенців" з-посеред мільйона щорічних тимчасових відвідувачів Америки. Тільки малий відсоток старається леґалізуватись. Решта приймають інші призвища і тонуть в морі населення країни, де нема обов'язку поліційного зголошування мешканців домів. За останніх 12 років депортовано 126,636 осіб, які нелеґально прибули до ЗДА. З них 18,595 осіб були політичними або кримінальними злочинцями.

Ці безумовно цікаві цифри ні в чому не перечать потребі змінити існуюче іміґраційне законодавство в ЗДА, — навпаки, вони потверджують, що воно кепське, бо кривдить тих, які мають моральне право переїхати до цієї країни, і не зупиняє тих, які самі собі визначають закони. Згадана вгорі стаття пригадує, що існують цілі організації, які пачкують іміґрантів до ЗДА морем, суходолом і повітрям, що приїздять люди в автомобільних баґажниках і в скринях, з фальшивими метриками народження й вінчання, з вигаданими викликами на працю, фальшивими пашпортами і візами. Але саме серед таких „промисловців" немає втікачів, жертв війни, нема людей чесних, які не всилі прибути до ЗДА тому, що не можуть дочекатися своєї черги на державній квоті, поминаючи, що вони не мають уже ніякого відношення до даної держави, до якої американський іміґраційний закон формалістично причеплює їх. Це — ненормальний стан. Сам Френсіс Е. Волтер признав, що безсторонні фахівці з різних урядових і громадських кол повинні всебічно розглянути цю проблему, яку востаннє розглядала покликана Конґресом комісія в р. р. 1907/11. Чим довше зберігати анахронічний квотовий іміґраційний закон, тим гірше для цієї проблеми, тим гірше для Америки і для принципу — свободи вільної людини порушатися по вільному світі.

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(8)

Тож заприязнився з Павлом ще тісніше, надовго, аж досі. Тільки нині їх побратимство захмарилось. Може дійсно треба було оборонити їх родини? Але як? Як?

— Ти не бануй, Павле! — промовив Усташ по довгій мовчанці. — Ми думали собі, що нашим кривди не зроблять, бо яке вони ніби мають право до мого батька чи моєї матері? Ми вже дорослі, ми самі за себе відповідаємо. Але тепер настала інша влада. Ті люди, та влада така, як колись, пам'ятаєш, у книжках писали, та влада така, як колись були татари. Вони хапають, кого можуть, у них нема ані права, ані ладу.

— Так. То правдиві татари, — потвердив Грицак. — Вони там будуть над нею знущатися, будуть робити, що захочуть.

В очах Павла з'явилася сльоза. Дивний Павло. Яка сила, яка широта в грудях, а на лиці безпорадність і скарга дитини! Тільки затиснені п'ястуки тремтять погрозливо, як довбні.

Усташ відвернув погляд від побратима з дивним почуттям провини. Що далі робити? Як втишити сумніви, що закралися в серце? А йому хіба не жаль? Ні, ні, треба щось робити.

— Ходім! — підвівся він. — Підемо до Бора. Переказував, щоб ми прийшли. Якесь перед нами дуже важне завдання, казав він. Ходім.

І він пішов перший по вивернепому стовбурі, що лежав понад потоком, ступаючи потойбіч у зелене верховинське море.

5

У тій гірській країні, на заході, там Кит-Гора стоїть. І не Кит-Гора, а Баба-Гора. Притаїлася вона горбатою кичерою у тому місці, де скочується сонце до землі, і чекає на промінне коло. Як наблизиться воно до неї, стягає воно його силоміць з розгарячеготї блакиті, обломлює його золоті пера й закосичується сама ними. Б'ють промені в небо, та не з золотого круга, а з темніючого горба Баби-Гори.

Запалали гори полум'ям на ту переміну, потім стали мідяні, фіялкові, далі посіріли. Спопелилось усе. Спохмурнів світ.

Сутеніє, темніє. Зараз у хижі під кичерою, що нагадує Бабу-Гору, засвітять каганчик. Заясніють тут і там світла по селі. Спалахнуть ватри на горах, де ночують пастухи з худобою.

На розгорненій перед Зіною книжці не видно вже й рядків. І не треба. Перед нею розгорнена книжка власних переживань; її читати в темені вечора наймиліше.

Їхала сюди з хвилюванням і вижиданням. Адже вона щойно другий рік на педагогічній роботі. Рік у Нижнє-дніпровському районі, наче розділ з погідного роману. Місце дії — новісінька школа серед села. Наче палац. Наче обіцянка, що колись і оті похилі, давно небілені хатки, що розкинулися по балці аж до Дніпра, стануть палацами. Жвава дітвора, понятлива й слухняна, каже того сподіватися.

Головний персонаж — директор школи, завжди привітний, літній уже Василь Петрович. Ні, не так, По недовгому часі головним персонажем стала вона, — Зіна. Так захотів сам Василь Петрович, захоплений своєю новою співробітницею, її педагогічним хистом, її любов'ю до дітей. Смішний старий. Він, довголітній педагог, приходив до неї по раду, запитував, задивлений у неї як у сонце.

І враз невмолимий режисер скерував дію в інший бік. Директор покликав у кабінет.

— Зіно Іванівно, дуже й дуже жалкую, але мушу погодитися з фактом. Вас забирають від нас. Поїдете в Західню Україну. Так-так. Саме повідомили мене. І знаєте, я навіть заздрю вам. Ви, очевидно, знаєте, де це.

Він підвів її до мапи, його вказівний палець поволі пересунувся через червоний пруг.

— Тут кордон. Був. Його вже нема. Шмат нашої батьківщини, роз'єднаний довгими часами, знову при нас. Ось бачите гори в півколі. Карпати! Якщо вам цікаво, то скажу, що навіть бував там.

— Невже?

Її очі стали тоді такі великі, аж Василь Петрович зміркував, що воно. Ці молоді думають, що влада Совєтів так і була споконвіку і за тим червоним кругом пустеля.

— Так. Був. Це ще за старого режиму. Воювали ми з австрійцем.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

МІСТЕЧКО МАЗЕПА В МІННЕСОТІ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛО 250-РІЧЧЯ СВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАТРОНА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

„Дніпро", груп танцюристів і пояснення змісту пісень та танців. Обабіч сцени стояли американський і український прапори.

Свято розпочалося точно о 4-ій год. по полудні. Український хор „Дніпро" у складі понад 60 співаків виконав американський і український гимни. Відлунали останні акорди гимну України... До присутніх звернувся з коротким привітальним словом господар залі — директор місцевої школи Ричард Міллер. Він тепло і щиро подякував друзям - українцям за те, що масово завітали до містечка та висловив певність, що художнє виконання точок програми стоятиме на такій же височині, на якій стоять тімальовничо - прекрасні національні строї, в яких приїхали до Мазепи учасники Свята. Він зазначив також, що, відколи існує містечко Мазепа, у ньому ще ніколи не було такої великої кількости і людей, і авт...

Справжній майстер хорового мистецтва, дириґент Микола Бринь, у найтіснішому контакті з головою управи хору „Дніпро" інж. Іваном Яковичем, показав американцям не тільки високої якости чудовий спів хору, але і надзвичайно добру дисципліну хористів та їхні стилево і старанно дібрані національні строї. Хор виконав 6 пісень, переважно історичного змісту, пов'язаного в тій чи іншій мірі з добою гетьмана І. Мазепи, в тому числі „Ой горе тій чайці - небозі" (слова І. Мазепи, муз. М. Леонтовича). Кожна з цих пісень, майстерно проспівана хором, була винагороджена бурхливими оплесками присутніх, особливо американців. Найбільший успіх мали: „Славне було Запорожжя" (муз. О. Кошиця) з вдалим сольовим супроводом пані Оксани Бринь, і бадьорий та емоційний марш „Україна" (муз. Г. Китастого), який ніби символізував, що по багатьох поразках, у тому числі й у полтавській битві, Україна врешті у боротьбі здобуде своє світле майбутнє...

Так само вдалим був і виступ Народного Балету Твін-Сіті (голова — Роналд Горбуль, керівник — Василь Павлюк). Танцюристи, переважно шкільна молодь, виконали низку народних танків, серед яких найкращими щодо виконання були: гопак, чумак і запорозький герць. Звуки ударів шабель юних танцюристів врешті заглушили бурхливі оплески глядачів. У сольових виступах танцюристів цієї групи особливо відзначився танець народженої вже в Америці Беверлі Комар, яка, наче справжній метелик, неслася у граційному танці по сцені.

Не менш успішним був справді високомистецький виступ другої групи танцюристів „Черемош" (голова — Володимир Міькович, керівник — Петро Королевич). Я не є жадним знавцем мистецтва танцю, але, на мою думку, виконання багатьох танків „Черемошем" стояло на такому рівні, що його можна порівняти лише з виступами „Орлика", поданими у фільмі „Капеля бандуристів у Европі"... Бездоганній техніці танців відповідали і бездоганні строї двох варіянтів — полтавські та гуцульські, відповідно до самого змісту танків.

Добрим додатком до художньої частини Свята була виставка різноманітних зразків українського народного мистецтва, якою опікувалися пані: Люба Перчишина, Катерина Гуцал і дружина професора Ірина Грановська. Цю виставку експонатів зі склепу пані Марії Процай з цікавістю і подивом, особливо щодо писанок та вишивок, оглянули сотні американців.

Офіційна частина Свята складалася зі вступного слова д-ра Миколи Гайдака і стислого, але глибоко насиченого змістом реферату, прочитаного проф. О. Грановським. У рефераті про добу Мазепи і сучасні українські проблеми прелеґент підкреслив, що гетьман І. Мазепа був справді далекозорим політиком, бо ще 250 років тому вважав збройний опір за єдино - можливий засіб спинити загарбницький гін Москви. Так само він підкреслив конечну потребу більшого розуміння американцями визвольних рухів народів, поневолених Москвою, і те, що сталий мир у світі можливий лише по розбиттю традиційно загарбницької Російської імперії, під яким би прапором вона не була б...

Урочисто були передані подарунки. Від Наукового Т-ва ім. Шевченка презентовані голові управи містечка спеціяльна грамота і на золотому ланцюжку велика золота медаля з барельєфом гетьмана Мазепи. Місцевій бібліотеці передана від НТШ історична мапа України часів гетьмана І. Мазепи. Від Міннеаполіського відділу УККА подарований місцевій бібліотеці прекрасний портрет гетьмана Мазепи, спеціяльно написаний олійними фарбами місцевим артистом-малярем Степаном Луциком. Так само Відділ УККА передав голові управи містечка, директорові його середньої школи й іншим визначним діячам містечка Мазепа, а також бібліотеці та представникам краєзнавчих інституцій стейту англомовну книгу проф. К. Менінґа „Гетьман України — Іван Мазепа" (подарунок УНСоюзу), мазепинські медалі, виготовлені УНМузеєм та ювілейні відзнаки УККА. Голова Союзу Українських Ветеранів ген. Костянтин Смовський передав місцевій бібліотеці мапу України з позначеними на ній рухами армій перед і по полтавській битві.

Свято Мазепи у містечку його імені знайшло вже широкий відгомін не тільки у місцевому часописі „THE MAZEPPA JOURNAL", але і в часописах навколишніх міст та містечок Міннесоти, а також у пресі, радіо та телевізії Твін -Сіті. Наявність на Святі кількох кореспондентів та фотографів дає підставу сподіватися, що місцеві часописи вже найближчого часу вмістять більші, і то прихильні матеріяли про Свято, зокрема про наше національне мистецтво.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Закінчення сезону на Виховно-Відпочинковій Оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й.

30 серпня 1959 р. Сумівська Оселя в Елленвілі закінчила свій цьогорічний виховновідпочинковий сезон. Вже п'ятий рік з'їздиться молодь на цю Оселю та на протязі 8-ми тижнів під проводом досвідчених виховників перебуває вакаційний час. Точно розроблена програма заповнює дітворі час від ранку до вечора, коли то останні сигнали трубки і побажання доброї ночі від коменданта Табору (цього року командантки) заповідають нічну тишу.

Цьогорічний сезон був численний. Стан дітей доходив до 250, всіх хлопців і дівчат, які взяли участь в цьогорічному виховному таборі, було коло 400. Деякі діти пробули тут пів сезону, деякі цілий, інші два чи три тижні в залежності від плянування родичів.

Виховна програма Оселі в цьому році була в руках відомої і досвідченої виховниці з Торонта проф. Завадівської. Треба з признанням підкреслити, що вона вміло й успішно вив'язалася з свойого нелегкого завдання. Опанувати стільки молоді, особливо хлопців, що дуже часто мали вже посмак того виховання, що їм дає великоміська вулиця, це не така легка справа. Пані Завадівська своєю лагідністю, але водночас рішучою поставою, була все паном ситуації і була в спромозі у великій мірі реалізувати намічений виховний плян. Кажемо „у великій мірі", бо не все теоретично опрацьований плян дасться зреалізувати в цілості.

Виховна програма, попри спорт та інші розвагові заняття, стояла під гаслом розгрому москалів гетьманом Іваном Виговським під Конотопом та визвольного змагу Івана Мазепи і битви під Полтавою. Діти під час гуторок на згадану тематику мали нагоду запізнатися з тими важливими датами в історії українського народу. Це особливо важке для дітвори, що не має змоги довідатися про ті історичні факти з школі, чи школі українознавства. Побут на оселі тим важний, що діти всі свої заняття відбувають в українській мові. Побут на цього рода виховновідпочинковій оселі гальмує втечу від рідної мови батьків.

Досвід виховників та спостереження батьків на власних дітях підтверджує думку, що найважнішим чинником у збереженні дітьми рідної мови, - це таки родичі. Де батьки самі говорять до дітей рідною мовою, звертають увагу на поправність говорення своїх дітей, там буде легше церкві, парафіяльним школам та молодечим організаціям додавати свою лепту в закріпленні української мови, культури, та й загалом всієї культурної спадщини своїх предків. Тільки сконцентрована співпраця, дому, церкви, школи, молодечих організацій може дати всім нам бажані успіхи.

Побут на Оселі, наука рідних танців, розваги і забави при ватрі, та й загалом всі заняття причиняються до скріплення почуття своєї народної приналежности.

Сумівська Оселя, як відомо має дуже гарне положення. Гарна купіль в озері та гірській річці. Цього року, як і минулого, Оселя мала дуже добру адміністрацію. Адміністраційним директором Оселі був мгр. Іван Базарко, який попри дбання про здоровий і обильний харч для дітей, своїм тактом корисно впливав на життя Оселі. Кухню, теж вже другий рік, провадила з досвідом п. Лопатинська, що зуміла задовольнити навіть найбільших смакунів.

Найважнішою рисою оцієї виховно - відпочинкової Оселі це провадження дітей в релігійно національному дусі. Завдяки дбайливості Стемфордського Владики Преосв. о. Любомира Гузаря, в якого ще живими є пластунські традиції, і він з особливою печаливістю старався дати максімум християнських засад і в спеціяльних лекціях катихизму і в проповідях. На всіх батьків робило гарне враження рецитовання Служби Божої, яке впровадив о. Гузар. Духовну опіку над православними дітьми мав, як і минулого року, Всеч. о. Ткачук. Обидва віровизнання мають тут свої окремі гарні каплички. Приємно вражало кожного батька чи гостя на Сумівській Оселі запровадження цьогорічною командою табору п-і Завадівською раннє привітання і нічне прощання Дітвори нашим прадідним християнським привітом „Слава Ісусу Христу". Цю гарну традицію треба задержати, бо це має додатній вплив на молодь.

Ентузіястам виховної справи серед Головної Управи СУМА треба погратулювати за їхню віддану й жертвенну працю, яка в сумі нашого загального збірного життя в Америці належить до безперечних позитивів. Можна сподіватися, що після перших років трудноців із сплатою довгів за Оселю, наладнання всіх технічних справ, слідуючі роки підуть на удосконалення під кожним оглядом і то під кличем виписаним на сумівському пропорі „Бог і Батьківщина".

Батько

З життя української громади в Ютиці

Українська маніфестація.

Осередок СУМА ім. Ю. Липи і Станиця Братства І-ої Укр. Дивізії УНА влаштували 30-го серпня в парку укр. кат. парохії ім. св. Володимира в Ютиці всенародню маніфестацію для вшанування 30-річчя ОУН і 300-річчя перемоги України над Москвою під Конотопом. На трибуні виднів великий портрет гетьмана В. Виговського, роботи п. Я. Войтовича, і пам'ятні дати: 1659 і 1959 та великі букви — ОУН. О год. 2 по пол. голова Осередку СУМА М. Козар відкрив маніфестацію, вітаючи приявних. Він кермував політичною частиною свята і заповідав. Колони сумівців, юних сумівок і сумівців з прапорами з трьох осередків: Сиракюз, Авбурн і Ютика, коло 200 осіб, уставилися перед трибуною. Під час піднесення американського та українського прапорів оркестра юного СУМА з Ютики під роводом Кожухара відіграла оба гимни.

Молебен у наміренні українського народу відправили о. парох Б. Смик і о. Й. Лукасевич. До почесної президії вибрані: проф. І. Вовчук, сот. Ліщинський, о. Б. Смик, о. Ю. Гнатишак, д-р О. Волянський, голова УККА і від Пласту, п. М. Когутяк від СУА, п. Літинський від комбатантів, п. В. Запаранюк від УНС, Ткач, голова ООЧСУ з Сиракюз, п. Є. Курило, проф. Феданків, і сеньйор п. В. Чебіняк з Бінґгемтону. Після апелю Сумівської молоді — проф. І. Вовчук виголосив головну промову про великі роковини. З привітами виступали о. Б. Смик, сот. Ліщинський від Гол. Управи Братства І. У. Д., д-р О. Волянський, п. М. Когутяк, п. В. Запаранюк, п. Ткач і проф. Феданків. Відбулася дефіляда Сумівської молоді. Мистецьку частину започаткувала оркестра ЮКОМА з Ютики, що відіграла гарно кілька муз. творів. Танцювальна група з Бінґгемтону під проводом п. Салькова відтанцювала жваво і справно 7 українських танків. На жаль, дощ перешкодив дальшим точкам. Після дощу виступали юні сумівки та сумівки з Авбурну з вільноручними вправами. Решта точок виконано в пікніковому будинку. Артист п. Є. Курило рецитував думу гетьмана І. Мазепи, чоловічий хор „Сурма" з Сиракюз під проводом п. О. Кокодинської відспівав пісні: „Ой Морозе, Морозенку" — Лисенка, „Могила" — Котка „Ой на горі там женці жнуть" — Кошиця, „Віють прапори" — Витвицького, і „Гей хлопці вколо" — повстанська пісня в обрібці О. Плешкевича. Нац. гимном закінчено мистецьку частину.

Після цього відбулася забава з танцями до пізньої ночі. Приявних коло 1,000 осіб з Ютики, Бінґгемптону, Сиракюз, Авбурну, Ст. Джансвіл і Літл Фолс. Члени Осередку СУМА і Братства Дивізійників, що брали участь у святі зі своїм новим прапором, вложили багато праці у підготову і переведення цієї багатолюдної імпрези. Мистецькою частиною кермували пп. Федорняк і Б. Рабій, господарською частиною пп.: Л. Кокодинський, Т. Кошикар, Коцинда і Вігак. Трибуну збудував п. Ралько при допомозі членів СУМА і Братства І. У. Д. Завдяки їхній жертвенній праці Ютика відсвяткувала гідно наші славні роковини, світлу пам'ять наших великих Предків - Героїв.

І. Д.

В Дітройті відбувся З'їзд Української Гетьманської Організації

Дітройт, Миш. — 5 і 6-го вересня тут відбувся Шостий З'їзд Української Гетьманської Організації Америки, в якому взяли участь делеґати Відділів із ЗДА та представники Союзу Гетьманців Державників Канади. З'їзд відбувся в приміщеннях Українсько-Американського Клюбу. На початку З'їзду відчитано декларацію Гетьманівни Єлисавети про перебрання прав і обов'язків у роді Скоропадських, і її привіт З'їздові. Після звітів, доповідей і дискусії З'їзд прийняв цілий ряд резолюцій, також і такі, які відносяться до загальноукраїнських справ. На З'їзді вибрано Головну Управу УГОА в такому складі: інж. П. Запорожець — голова, та інж. М. Гаврилів - Буяр, М. Чемний, проф. М. Овчинник, О. Бей, Ю. Цебринський, Л. Бей, Є. Драґінда, інж. М. Первак і М. Небоженко — члени Головної Управи; до Головної Контрольної Комісії: дир. О. Наконечний — голова, Т. Кошіл і А. Махорчук — члени; Головний Організаційний Суд — полк. П. Дяченко — голова і мгр. Т. Левицька, В. Стефанович і Дм. Левчук — члени. Одночасно вибрано і верховне Керівництво Гетьманського Руху в складі: голова — суддя Д. Левчук, який має підібрати склад начальників Відділів. Президія Гетьманської Ради: д-р Мирослав Сіменович — голова, проф. д-р Ів. Мірчук і полк. О. Шаповал — заступники, інж. М. Гаврилів-Буяр — ген. секретар, проф. М. Гадзінський, д-р М. Кухаришин і д-р І. Марченко — члени. Вищий Суд: д-р Т. Михайлівський — голова, суддя Ю. Лінгарт, мґр. Т. Левицька і д-р І. Максимчук — члени.

● З Філіппін депортовано на Формозу (Тайвань), осідок уряду вільного Китаю, групу китайських еміґрантів, засуджених за різні злочини. Внаслідок цього постав гострий конфлікт між урядами цих двох антикомуністичних країн, відносини до цього часу були найкращі. Філіппіни загрозили зірванням взаємин.

Ніксон відкрив 250-мільйонову греблю на ріці Колумбія в Ореґоні

Віце-президент Ніксон промовляє...

Ди Даллас, Ореґон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон 10-го жовтня відкрив 250-мільйонову греблю на ріці Колумбія в стейті Ореґон, віддалену тілвки 192 милі від узбережжя Пацифіку. Віце-президент Ніксон через натиснення ґудзика пустив в рух десяту електрівню з всіх 14, які мають бути збудовані на цій гриблі — велетні до кінця найближчого року, коли всі ті електрівні продукуватимуть 1,119,000 кіловатів електричної енергії для північного заходу над Пацифіком. Після повного викінчення елекрівні цієї греблі мають продукувати 1,743,000 кіловатів електричної енергії, і тоді Гребля Даллес буде другою щодо величини після Греблі Ґренд Кулі. Ніксон виступав не як член однієї партії. Він сказав: „Немає різниці між великою більшістю провідників обох партій в тому, що вони твердо підтримують Президента ЗДА в його змаганню, щоб нарід Берліну і світу осягнув такий уряд, якого самі люди хочуть". Ніксон казав, що і федеральний уряд і стейтові уряди та приватні фірми підтримують будови таких гребель, як ця в Даллесі.

Айзенгавер найменував комісію, яка має запроєктувати місцевість для світової виставки в 1964 році

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 10-го жовтня найменував тричленну комісію, яка має зарекомендувати місто в ЗДА, де мала б відбутися Світова Виставка в 1964 році. Як кандидати вже зголосилися Ню Йорк, Вашинґтон і Лос Анджелес. Справа виставки в 1964 році ускладнюється ще й тим, що в 1962 році має відбутися в Сіеттлі, Вашинґтон, виставка під заголовком „21 Вік". Ця комісія має ствердити, чи інші країни схочуть брати участь у виставці у ЗДА в 1964 році після того, як брали участь у виставці „21-ий Вік", що відбудеться в 1962 році. Головою цієї комісії є Ґаррі А. Билліс, а членами Ансел Нілсен, особистий приятель Айзенгавера і Чарлз Соєр, колишній секретар торгівлі в кабінеті президента Трумана. Ця комісія починає працю 13 жовтня.

Замість квітів на могилу

сл. п. д-ра **РОМАНА СТАВНИЧОГО,**

зложили на УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВІІ. п.:

1.	проф. Василь і Любомир БЕЗКОРОВАЙНІ	$ 10.00
2.	д-р Євген і Неоніля СТЕЦЬКІВ	10.00
3.	д-р Лев і Оксана БЕМКО	10.00
4.	Ігор і Ольга ЧМОЛА	10.00
5.	Юрій і Ірина ЛАВРІВСЬКІ	5.00
6.	Ст. ЛЕЩИШИНІ з Боффало	5.00
7.	Володимир і Олена БЕМКО	5.00
8.	Надя ШМІГЕЛЬСЬКА	2.00
9.	Антін КОВАЛЬ	1.00
	Разом	$ 58.00

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ
Филаделфія, Па.

ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА
Української Православної Церкви св. Володимира і Ольги
в СТ.-ПОЛ, Міннесота

з глибоким сумом сповіщає, що 20-го вересня 1959 р. упокоїлася в Бозі, після тяжкої недуги,

ОКСАНА Пилипівна УМАНЕЦЬ

Паніматка нашої парафії.

Похорон відбувся у вівторок, 22-го вересня 1959 р., в Ст.-Пол, Мінн.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

СЕСТРИЦТВО ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА И ОЛЬГИ
в Ст.-Пол, Міннесота

висловлює своє глибоке співчуття Настоятелеві церкви о. Василеві УМАНЦЕВІ, з приводу смерти Його Дружини,

Паніматки Оксани Пилипівни УМАНЕЦЬ,

що сталася 20-го вересня ц. р., після тяжкої недуги.

Нехай Бог оселить душу її там, де всі праведники спочивають і зішле спокій та втіху на змучену горем душу о. Василя.

УПРАВА СЕСТРИЦТВА

Спорт

УСК Ню Йорк — чемпіон СУАСТ - Схід на 1959 р.

Змагання українських футбольних дружин за першість СУАСТ - Схід на 1959 рік мали тим разом вдалу організаційну оправу: рівна, зелена мурава найбільшого в Ню Йорку стадіону на Ранделс Айленді була місцем футбольних змагань за найвищу почесть в українському футбольному спорті — за футбольну першість українських дружин. Ці змагання дають змогу оцінити, наскільки українські спортові товариства дбають про те, щоб у ряди своїх футболістів притягнути якнайбільше української молоді, накільки присвячують цьому питанню уваги, якими шляхами ведуть свою національно - виховну працю в рямцях своєї спортової діяльности. Бо спорт в нашій дійсності має бути не розривкою для заспокоєння тих чи інших побуд, а важливим виховним засобом у вихованні молоді на свідомих своїх завдань і обов'язків членів української спільноти.

З особливим признанням треба підкреслити, що проводи спортових клюбів, футбольні дружини яких брали участь в турнірі за першість, звертають на національно-виховні справи велику увагу; у своїй важкій праці дбають про те, щоб мати не тільки одну лише футбольну дружину, але й підбудову для неї, молодші дружини. Майже всі учасники головного турніру запрезентували нам свої молодші дружини, які дають надію, що при дальшій праці ряди українських футболістів зростуть у тисячі.

У турнірі за першість СУАСТ - Схід, крім давніших учасників, взяли участь і пластуни з Ню Йорку, „Чота Крилатих", що хоч і не встоялися минулорічному чемпіонові СУАСТ - Схід „Чорноморській Січі" з Нюарку, програвши 2:3, проте залишили по собі якнайкращі враження.

Фінальну зустріч УСК, Ню Йорк — „Чорноморська Січ", Нюарк, вирішив у свою користь УСК, перемагаючи 4;2, по твердій і швидкій грі. Цією перемогою УСК Ню Йорк здобув першість СУАСТ - Схід на 1959 рік і став поважним кандидатом на здобуття першости Америки — у зустрічі з першуном СУАСТ-Північ „Леви" — Шикаго. „Чорноморській Січі" з Нюарку припав цього року титул віцечемпіона на 1959 рік.

УСК — ЛИТОВЦІ 5 : 2

В зустрічі з досить слабими литовцями УСК показав себе командою високої технічної кляси та фізично більше витримливою. Вже перша комбінація Мельниченко - Олинець - Надь приносить 1:0. Стріляє головою Надь. В полі переважає УСК. В 12 хвилині гри із наріжника, що його б'є Надь, Наливач знову стріляє головою ворота. УСК показує гарні м'ячеві комбінації та певні викінчення під воротами. В той час Васильkевич (36 хвилин) прекрасним стрілом здобуває треті ворота. По перерві бачимо хвилеву перевагу литовців. Одначе УСК скоро приходить знова до себе та утверджує свою перевагу, але без дальшого висліду. В 73-ій хвилині литовці б'ють наріжняка. Воротар Ховайло уставляється дещо задалеко наперед... і м'яч високо понад його голову попадає у нашу сітку. Дві хвилини пізніше мала неувага нашої оборони... і знова другі ворота для литовців. Кілька хвилин пізніше Павлюк б'є вільного із 19 метрів. Бомба просто на ворота — та м'яч сидить певно в сітці. Дещо пізніше воротар противника вибиває кулаками. Притомний Франц добігає і певним стрілом надає м'ячеві його первісне призначення в сітку воріт противника. Кінцевий вислід 5:2 для УСК-у. Усі ряди нашої команди заграли жертвенно та вміло. Належить відмітити вдалий дебют Ховайла у рядах першої команди.

УСК, резер. — Литовці, резер. 6 : 1

Сильно відмолоджена та технічно добра резерва легко дала собі раду із твердим противником. Воротами поділилися: Луцишин, Реннер по 2, Катинський, Шмотолоха по 1.

УСК „Б" — Готчі „Б" 1:9

Усківці цим разом не виправдали своєї назви „майстрів". Одинокі ворота здобув Гошко. Добрий воротар, Артименко, охоронив нашу команду перед двоциферним вислідом.

Іван Ссрант

Із Спортової Хроніки

Ню Йорк. — В минулу неділю ц. м. у змаганнях за мистецтво німецько-американської Футбольної Ліги, УСК-Ню Йорк виграв із Грік-Америкен 3:1. Резерва УСК-у виграла з резервою Грік-Америкен 6:3. УСК Б виграв з Нюарком бій 2:1. УСК-новаки виграли з литовцями 3:0.

Туреччина стане ракетною базою для НАТО

Париж. — Внаслідок переговорів, ведених між Вашингтоном і турецьким урядом за посередництвом головного команданта збройних сил Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО) генерала Лориса Норстеда, Туреччина стане третьою країною НАТО, яка розпоряджатиме керованими ракетами на середню віддаль. До цього часу тільки Англія і Італія погодились на влаштування на їх терені ракетних баз. Англія має ракети типу „Тор", Італія дістане до кінця цього року ракети „Юпітер", а Туреччина дістане також ракети „Тор". Їх засяг на 1.500 миль (2.250 кілометрів) дозволяє на поцілення будь-якого пункту европейської частини Совєтського Союзу та більшість його середньо-азійських посілостей. Остаточні деталі цього порозуміння вирішено під час перебування турецького прем'єра Аднана Мендереса у Вашингтоні. Сподіваються, що проголошення того порозуміння в справі ракетних баз в Туреччині викличе збоку Совєтів новий пароксизм люті, погроз і лайок, але Захід — за пресовими коментарями — хоче доказати Совєтам, що він не послабить своїх оборонних приготувань, поки Совєти не змінять своєї політики також по суті, а не тільки в усмішках і словах.

Аденауер поїде до Лондону, Мекміллен і де Ґоль прибудуть до ЗДА

Бонн. — Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер виявив, що він дістав уже місяць тому запрошення від англійського прем'єра Гаролда Мекміллена прибути до Лондону для з'ясування взаємних позицій та вирівнання всяких розбіжностей. Прохолодження між Англією і Західньою Німеччиною настало від подорожі Мекміллена до Москви зимою цього року. За пресовими коментарями, треба сподіватися, що в найближчій зустрічі Аденауера і Мекміллена прийде до повної злагоди між ними. Водночас з Лондону повідомляють, що Мекміллен перевів вже після виборів довгу нараду з міністром закордонних справ СелвиномЛлойдом і що вони вирішили настоювати на переведення нової конференції „на вершинах" в можливо недовгому часі. Тим часом вони поручають, щоб у Вашингтоні відбулась така „вершинна" конференція між трьома західніми союзниками. Отож треба сподіватися, що в найближчих тижнях прийдуть до Вашингтону англійський прем'єр Гаролд Мекміллен та французький президент ген Шарль де Голь.

Мехіканський президент Адольфо Льопез Матеос на державній візиті у ЗДА

Вашингтон. — 9-го жовтня мехіканський президент Адольфо Льопез Матеос із дружиною прибув на державну візиту до президента Айзенгавера, який особисто вітав його на летовищі у Вашингтоні під час 21 пострілу гармат. Айзенгавер казав у вітальній промові: „Ми відчуваємо, що ми є більше, як тільки географічними сусідами. Ми є горді з того,що можемо називати вас своїми приятелями, і ми сподіваємося, що ви відчуваєте те саме у відношенні до нас". Президент Льопез Матеос відповів по еспанськи і сказав, що немає жадної проблеми, яка „загрожувала б націй приязні". По дорозі до Блер Гавзу 70-тисячна юрба вітала мехіканського гостя, який їхав у відкритім авті разом із панею Матеос, а Президент Айзенгавер їхав на задному сидженні. В п'ятницю 9-го жовтня відбулося державне прийняття в пошану мексиканського гостя в Білому Домі. В суботу 10-го жовтня президент Матеос їздив із Айзенгавером до Кемп Дейвід в Катоктинських горах, де відбулися переговори, а після того гість поїхав на фарму в Геттисбургу, Па., де мав оглянути Президентову фарму. В неділю Президент зі своїм гостем вернувся до Вашингтону.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ТАРЗАН, ч. 4,341. Редфілд поранений.

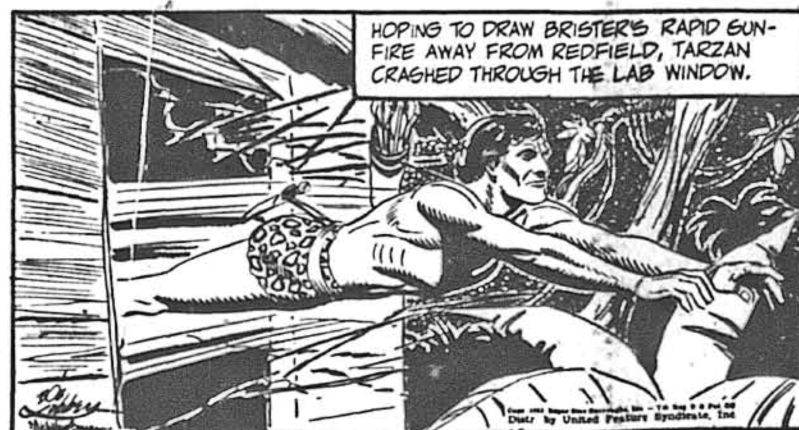

Сподіваючися відтягнути Брістеда від негайних стрілів до Редфілда, Тарзан виліз, розбивши в лябораторії вікно.

Його ворог хотів бігти за ним, але спотикнувся на простягненому професорові.

Рикнувши, він злобно вдарив Редфілда по голові руків'ям пістоля.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШИКАГО, Ілл. — Заряд Сестрицтва Благовіщення, Відд. 125, повідомляє членів, що Збори відбудуться в неділю 18-го жовтня 1959, о год. 1-ій по пол. при 845 Н. Вестерн Евню. Проситься членів прийти на вище означений час, а довгуючих просимо вирівнати свої вплати. — І. Подола, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — В-во св. о. Николая, Відділ 369, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю 18-го жовтня 1959, о год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівнати свій довг. — Управа.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Управа Бр. св. о. Николая, Відділ 104, повідомляє своїх членів й членкинь, що Місячні збори відбудуться в неділю 18 жовтня 1959, о год. 2-ій по пол., в Українськім Народнім Домі при 760 Стейт вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важлива справа щодо зміни нової назви 104-го Відділу. Збірка місячних вкладок буде вже від год. 1.30 по пол., щоб закінчити членську збірку до год. 3.00 по пол. Прохається кожного члена, доложити своїх сил, щоб приєднати нових членів в цім Ювілейнім році. — М. Зельвак, предс., В. Матковський секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. — Квартальні збори Братства св. о. Николая, Відділ 5, відбудуться в неділю 18-го жовтня 1959, о годині 5-ій по пол., в церковній залі під ч. 3709 — 31 Евню, на котрих контроля подасть звіт за 3 місяці. Проситься прибути численно. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо, — Сестр. Пресв. Діви Марії Відділ 112, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю 18 жовтня ц. р., по 3-ій і 4-ій Сл. Божій, в церковній залі. Проситься всіх довжників вирівнати залеглості, щоб не наразитися на суспенду. — А. М. Купер, секр.

Посмертні Згадки

РОМАН МАТВІВ, член Відд. 379, Бр. св. Юрія в Шикаґо, Ілл., упокоївся в Бозі 22-го вересня 1959. Покійний народився в селі Бенів, пов. Яворів, Західна Україна. Полишив в смутку дружину Ксеню і дві дочки Марію і Ірину. Похорон відбувся в суботу 26 вересня 1959 з похоронного заведення до церкви св. о. Николая, а відтак на цвинтар св. Николая при Гіґенс і Десплейн Рівер. В. Й. П.

М. Семків, секр.

ГРИНЬКО ТИРАН, член Відд. 330 Тов. Зап. Січ в Літл Фолс, Н. Й., упокоївся в Бозі по довгій недузі 27 вересня 1959 в Ландерс Норсінґ Гом в Ютіка, Н. Й. Покійний родився 23 листопада 1882 р. в селі Владичин, повіт Тернопіль, Західна Україна, Полишив в смутку 3 синів: Михайла, Богдана Антонія й одну дочку Стефанію. Похований на цвинтарі Сент Мері в Клейвіл, Н. Й. В. Й. П.

Н. Паламар, секр.

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ".
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
____

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
Адреса ____________
____